

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ
ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΖΕΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΕΖΕΣ

αριθ. 262/02/COL

της 18ης Δεκεμβρίου 2002

σχετικά με την τριακοστή πέμπτη τροποποίηση των διαδικαστικών και ουσιαστικών κανόνων στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων με την προσθήκη νέων κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τη μέθοδο ανάλυσης των κρατικών ενισχύσεων που σχετίζονται με λανθάνον κόστος

Η ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΖΕΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο ⁽¹⁾, και ιδίως τα άρθρα 61 και 63,

τη συμφωνία μεταξύ των κρατών της ΕΖΕΣ σχετικά με την ίδρυση Εποπτεύουσας Αρχής και Δικαστηρίου ⁽²⁾, και ιδίως το άρθρο 24 και το άρθρο 1 του πρωτοκόλλου 3,

Εκτιμώντας ότι:

βάσει του άρθρου 24 της συμφωνίας περί εποπτείας και Δικαστηρίου, η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ θέτει σε εφαρμογή τις διατάξεις της συμφωνίας για τον ΕΟΧ σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις·

σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συμφωνίας περί εποπτείας και Δικαστηρίου η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ θα πρέπει να εκδίδει ανακοινώσεις και κατευθυντήριες γραμμές για θέματα που αφορούν τη συμφωνία για τον ΕΟΧ, εάν αυτό προβλέπεται ρητά από τη συμφωνία αυτή ή από τη συμφωνία περί εποπτείας και Δικαστηρίου ή εάν το κρίνει απαραίτητο η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ·

Υπενθυμίζοντας τους ουσιαστικούς και διαδικαστικούς κανόνες στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων ⁽³⁾ τους οποίους εξέδωσε η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ στις 19 Ιανουαρίου 1994 ⁽⁴⁾·

στις 26 Ιουλίου 2001, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με τη μέθοδο ανάλυσης των κρατικών ενισχύσεων που σχετίζονται με λανθάνον κόστος στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας ⁽⁵⁾·

η ανακοίνωση αυτή παρουσιάζει ενδιαφέρον και για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο·

πρέπει να εξασφαλισθεί η ομοιόμορφη εφαρμογή των κανόνων ΕΟΧ για τις κρατικές ενισχύσεις σε ολόκληρο τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο·

σύμφωνα με το σημείο II υπό την επικεφαλίδα «ΓΕΝΙΚΑ» στο τέλος του παρατήματος XV της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ εκδίδει, κατόπιν διαβουλεύσεων με την Επιτροπή, πράξεις αντίστοιχες εκείνων που εκδίδονται από την Επιτροπή της ΕΚ, ούτως ώστε να διατηρούνται ίσοι όροι ανταγωνισμού·

⁽¹⁾ Στο εξής: συμφωνία για τον ΕΟΧ.

⁽²⁾ Στο εξής: συμφωνία περί εποπτείας και Δικαστηρίου.

⁽³⁾ Στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις.

⁽⁴⁾ Αρχικά δημοσιεύτηκαν στην ΕΕ L 231 της 3.9.1994, Συμπλήρωμα ΕΟΧ αριθ. 32.

⁽⁵⁾ Η ανακοίνωση διατίθεται στον δικτυακό τόπο της Επιτροπής:

http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/legislation/stranded_costs/en.pdf

Αφού συμβουλευθήκε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή·

Υπενθυμίζοντας ότι η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ προέβη σε διαβουλεύσεις με τα κράτη της ΕΖΕΣ στο πλαίσιο πολυμερούς σύσκεψης επί του θέματος αυτού, στις 19 Οκτωβρίου 2001,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ:

1. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις τροποποιούνται με την προσθήκη ενός νέου κεφαλαίου 21 «Μέθοδος ανάλυσης των κρατικών ενισχύσεων που σχετίζονται με λανθάνον κόστος» (stranded cost). Το νέο κεφάλαιο περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι της παρούσας απόφασης.
2. Τα κράτη ΕΖΕΣ θα ενημερωθούν με επιστολή στην οποία θα περιληφθεί αντιγραφο της απόφασης και του παραρτήματος Ι. Τα κράτη της ΕΖΕΣ καλούνται να δώσουν τη συγκατάθεσή τους για το προτεινόμενο κατάλληλο μέτρο [υποχρέωση πληροφόρησης στο σημείο 21.4, σημείο (5) στοιχείο γ)] όπως ορίζεται στο παράρτημα Ι, εντός 20 εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της επιστολής προς αυτά.
3. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα ενημερωθεί, σύμφωνα με το στοιχείο (δ) του πρωτοκόλλου 27 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, με την αποστολή αντιγράφου της παρούσας απόφασης, περιλαμβανομένου του παραρτήματος Ι.
4. Η απόφαση, περιλαμβανομένου του παραρτήματος Ι, θα δημοσιευθεί στο τμήμα ΕΟΧ και στο Συμπλήρωμα ΕΟΧ της *Επίσημης Εφημερίδας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* αφού προηγουμένως τα κράτη της ΕΖΕΣ γνωστοποιήσουν ότι συμφωνούν με τα κατάλληλα μέτρα.
5. Το αυθεντικό κείμενο της απόφασης είναι στην αγγλική γλώσσα.

Βρυξέλλες, 18 Δεκεμβρίου 2002.

Για την Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ

Einar M. BULL
Πρόεδρος

Hannes HAFSTEIN
Μέλος του Σώματος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

«21. ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΔΑΝΘΑΝΟΝ ΚΟΣΤΟΣ (STRANDED COST)

21.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- (1) Η οδηγία 96/92/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας ⁽¹⁾ (εφεξής “οδηγία” ή “οδηγία 96/92/ΕΚ”) θέσπισε τις αρχές βάσει των οποίων θα πραγματοποιηθεί το άνοιγμα στον ανταγωνισμό του ευρωπαϊκού τομέα ηλεκτρικής ενέργειας.
- (2) Η προαναφερθείσα οδηγία ενσωματώθηκε στη συμφωνία για τον ΕΟΧ με απόφαση της Μεικτής επιτροπής του ΕΟΧ αριθ. 168/1999 ⁽²⁾.
- (3) Η προοδευτική μετάβαση από μια κατάσταση ιδιαίτερα περιορισμένου ανταγωνισμού σε συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού σε επίπεδο ΕΟΧ πρέπει να γίνει με όρους που να είναι αποδεκτοί από οικονομική άποψη, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της βιομηχανίας ηλεκτρικής ενέργειας. Το κείμενο της οδηγίας αντικατοπτρίζει ήδη σε μεγάλο βαθμό την απαίτηση αυτή.
- (4) Για την αντιμετώπιση ορισμένων πολύ ειδικών καταστάσεων, το άρθρο 24 της οδηγίας επιτρέπει στα κράτη της ΕΖΕΣ να καθυστερήσουν προσωρινά την εφαρμογή ορισμένων διατάξεών της. Οι μηχανισμοί για τις κρατικές ενισχύσεις που έχουν σχεδιαστεί για να επιτρέπουν στις επιχειρήσεις ηλεκτρικής ενέργειας να προσαρμοσθούν στην εισαγωγή του ανταγωνισμού υπό ευνοϊκούς όρους δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των παρεκκλίσεων που προβλέπει το άρθρο 24.
- (5) Σκοπός των κατευθυντήριων γραμμών είναι να διευκρινιστεί ο τρόπος με τον οποίο η Εποπτεύουσα Αρχή προτίθεται να εφαρμόσει, στο πλαίσιο της οδηγίας 96/92/ΕΚ, τους σχετικούς με αυτές τις κρατικές ενισχύσεις κανόνες της συμφωνίας για τον ΕΟΧ. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές δεν επηρεάζουν τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις που απορρέουν από άλλα συναφή πλαίσια, κατευθυντήριες γραμμές και ανακοινώσεις. Η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ θα συνεχίσει ιδίως να εγκρίνει περιφερειακές ενισχύσεις και ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος βάσει των ισχυουσών κατευθυντήριων γραμμών. Παρομοίως, ενισχύσεις που δεν μπορούσαν να εγκριθούν βάσει του άρθρου 61 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, θα μπορούν, στις περιπτώσεις που κρίνεται σκόπιμο, να εξετάζονται βάσει του άρθρου 59 παράγραφος 2 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

21.2. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

- (1) Το άρθρο 24 της οδηγίας 96/92/ΕΚ, όπως προσαρμόστηκε με το άρθρο 1 παράγραφος (i) της απόφασης 168/1999 της Μεικτής Επιτροπής του ΕΟΧ της 26ης Νοεμβρίου 1999, ορίζει ότι η Εποπτεύουσα Αρχή δύναται να εγκρίνει μεταβατικά μέτρα προσωρινής παρέκκλισης από την οδηγία ⁽³⁾:

“Τα κράτη της ΕΖΕΣ, στα οποία οι υποχρεώσεις που αναλήφθηκαν ή οι εγγυήσεις λειτουργίας που χορηγήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος της απόφασης αριθ. 168/1999 της Μεικτής Επιτροπής του ΕΟΧ της 26ης Νοεμβρίου 1999 είναι δυνατόν να μην μπορούν να τηρηθούν λόγω των διατάξεων της εν λόγω απόφασης, μπορούν να ζητήσουν να τύχουν μεταβατικού καθεστώτος δυνάμει του άρθρου 24 παράγραφοι 1) και 2). Οι αιτήσεις μεταβατικού καθεστώτος πρέπει να κοινοποιηθούν στην Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ το αργότερο έξι μήνες μετά την έναρξη ισχύος της απόφασης αριθ. 168/1999 της Μεικτής Επιτροπής του ΕΟΧ της 26ης Νοεμβρίου 1999”.

- (2) Λαμβάνοντας υπόψη την τρέχουσα κατάσταση, η Εποπτεύουσα Αρχή θεωρεί ότι οι αποφάσεις που λαμβάνει δυνάμει του άρθρου 24 μπορούν να δημιουργούν μεταβατικό καθεστώς μόνον εφόσον διαπιστώθηκε προηγουμένως ότι τα μέτρα που κοινοποίησαν τα κράτη μέλη της ΕΖΕΣ δυνάμει του άρθρου εκείνου είναι ασυμβίβαστα με τις διατάξεις της οδηγίας που περιλαμβάνονται στα κεφάλαια IV, V, VI και VII. Βάσει του άρθρου 24 της οδηγίας, μόνον η Εποπτεύουσα Αρχή δύναται να εγκρίνει παρεκκλίσεις από τις εν λόγω διατάξεις.
- (3) Ως εκ τούτου, ένα σύστημα καταβολής εισφορών που εισάγεται σε ένα κράτος της ΕΖΕΣ στο πλαίσιο ενός ταμείου αντιστάθμισης του κόστους υποχρεώσεων ή εγγυήσεων που ενδέχεται να μην τηρηθούν εξαιτίας της εφαρμογής της απόφασης αριθ. 168/1999 δεν συνιστά μέτρο που θα μπορούσε να ωφεληθεί από μια απόφαση της Εποπτεύουσας Αρχής με την οποία χορηγείται μεταβατικό καθεστώς δυνάμει του άρθρου 24 της οδηγίας 96/92/ΕΚ· ένα τέτοιο μέτρο δεν απαιτεί παρέκκλιση από τα σχετικά κεφάλαια της οδηγίας. Δύναται, εντούτοις, να συνιστά κρατική ενίσχυση καλυπτόμενη από το άρθρο 61 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ και το πρωτόκολλο 3 της συμφωνίας μεταξύ των κρατών της ΕΖΕΣ για τη σύσταση Εποπτεύουσας Αρχής και Δικαστηρίου.

⁽¹⁾ ΕΕ L 27 της 30.1.1997, σ. 20.

⁽²⁾ ΕΕ L 61 της 1.3.2001, σ. 23, και Συμπλήρωμα ΕΟΧ αριθ. 11, της 1.3.2001, σ. 221.

⁽³⁾ Το άρθρο 3 της απόφασης αριθ. 168/1999 ορίζει ότι: “Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει στις 27 Νοεμβρίου 1999, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν πραγματοποιηθεί προς τη Μεικτή Επιτροπή του ΕΟΧ όλες οι κοινοποιήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 103 παράγραφος 1 της συμφωνίας”.

- (4) Σκοπός των κατευθυντήριων γραμμών είναι να παρουσιασθεί ο τρόπος με τον οποίο η Εποπτεύουσα Αρχή προτίθεται να εφαρμόσει τους κανόνες της συμφωνίας για τον ΕΟΧ όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για την αντιστάθμιση του κόστους αναληφθεισών υποχρεώσεων ή εγγυήσεων που ενδέχεται να μην μπορούν να τηρηθούν λόγω της εφαρμογής της απόφασης 168/1999. Συγκεκριμένα, οι κατευθυντήριες γραμμές δεν ισχύουν για μέτρα που δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν ως κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

21.3. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΥ ΛΑΝΘΑΝΟΝΤΟΣ ΚΟΣΤΟΥΣ

- (1) Οι εν λόγω υποχρεώσεις ή εγγυήσεις λειτουργίας είναι συνήθως γνωστές ως "λανθάνον κόστος" (stranded costs) και στην πράξη μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές: μακροπρόθεσμες συμβάσεις αγοράς, επενδύσεις που πραγματοποιούνται με έμμεση ή άμεση εγγύηση απορρόφησης της παραγωγής, επενδύσεις εκτός συνήθους δραστηριότητας, κ.λπ. Για να αναγνωριστούν ως λανθάνον κόστος από την Εποπτεύουσα Αρχή, αυτές οι υποχρεώσεις ή εγγυήσεις πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια:

- α) Οι "υποχρεώσεις και εγγυήσεις λειτουργίας" που μπορούν να αποτελέσουν πηγή λανθάνοντος κόστους πρέπει να είναι προγενέστερες της 27ης Νοεμβρίου 1999, ημερομηνία έναρξης ισχύος της απόφασης 168/1999.
- β) Η πραγματικότητα και η ισχύς των υποχρεώσεων και εγγυήσεων θα τεκμηριώνονται βάσει των νομικών και συμβατικών διατάξεων από τις οποίες απορρέουν, καθώς και από το νομοθετικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονταν κατά το χρόνο της ανάληψής τους.
- γ) Οι υποχρεώσεις ή εγγυήσεις λειτουργίας πρέπει να είναι τέτοιες ώστε να ενδέχεται να μην μπορούν να τηρηθούν λόγω των διατάξεων της οδηγίας 96/92/ΕΚ. Κατά συνέπεια, για να συνιστά λανθάνον κόστος, μια υποχρέωση ή εγγύηση πρέπει να μην είναι πλέον οικονομικά βιώσιμη λόγω των συνεπειών της οδηγίας και να επηρεάζει αισθητά την ανταγωνιστικότητα της ενδιαφερόμενης επιχείρησης. Αυτό πρέπει ιδίως να αναγκάσει την επιχείρηση να προβεί σε κατάλληλες λογιστικές εγγραφές (π.χ. σχηματισμός προβλέψεων) προκειμένου να λάβει υπόψη τις προβλέψιμες επιπτώσεις αυτών των εγγυήσεων ή υποχρεώσεων.

Όταν ιδίως από τις εν λόγω υποχρεώσεις ή εγγυήσεις προκύπτει ότι, ελλείψει ενισχύσεων ή μεταβατικών μέτρων, μπορεί να τεθεί σε κίνδυνο η βιωσιμότητα των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων, θεωρείται ότι αυτές οι υποχρεώσεις ή εγγυήσεις πληρούν τις προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου.

Οι επιπτώσεις των εν λόγω υποχρεώσεων ή εγγυήσεων στην ανταγωνιστικότητα ή στη βιωσιμότητα των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων θα αξιολογούνται σε ενοποιημένο επίπεδο. Για να μπορεί να θεωρηθεί ότι οι εν λόγω υποχρεώσεις και εγγυήσεις αποτελούν λανθάνον κόστος, πρέπει να είναι δυνατή η εξακρίβωση σχέσης αιτίας-αιτιατού μεταξύ της θέσης σε ισχύ της απόφασης 168/1999/ΕΚ και των δυσχερειών που αντιμετωπίζουν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να εκπληρώσουν ή να εξασφαλίσουν την τήρηση αυτών των υποχρεώσεων ή εγγυήσεων. Για να προσδιορίσει τη σχέση αιτίας-αιτιατού, η Εποπτεύουσα Αρχή θα λαμβάνει ιδίως υπόψη τις μειώσεις των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας ή τις απώλειες μεριδίων αγοράς των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων. Οι υποχρεώσεις ή εγγυήσεις που δεν θα μπορούσαν να τηρηθούν, ανεξάρτητα από την θέση σε ισχύ της απόφασης 168/1999, δεν συνιστούν λανθάνον κόστος.

- δ) Οι υποχρεώσεις ή εγγυήσεις πρέπει να είναι ανέκκλητες. Εάν μια επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να υπαναχωρήσει, έναντι τιμήματος, από αυτές τις υποχρεώσεις ή εγγυήσεις ή να τις τροποποιήσει, η δυνατότητα αυτή θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό του επιλέξιμου λανθάνοντος κόστους.
- ε) Δεν συνιστούν καταρχήν λανθάνον κόστος οι υποχρεώσεις ή εγγυήσεις που συνδέουν επιχειρήσεις που ανήκουν στον ίδιο όμιλο.
- στ) Το λανθάνον κόστος είναι οικονομικό κόστος που πρέπει να αντιστοιχεί σε ποσά που έχουν πραγματικά επενδυθεί, καταβληθεί ή είναι καταβλητέα δυνάμει υποχρεώσεων ή εγγυήσεων από τις οποίες απορρέουν: συνεπώς δεν γίνονται καταρχήν δεκτές κατ' αποκοπή εκτιμήσεις, εκτός εάν μπορεί να αποδειχθεί ότι αντικατοπτρίζουν την οικονομική πραγματικότητα.
- ζ) Το λανθάνον κόστος υπολογίζεται εκτός εισοδημάτων, κερδών ή υπεραξιών σχετιζομένων με τις υποχρεώσεις ή εγγυήσεις από τις οποίες απορρέει.
- η) Το λανθάνον κόστος πρέπει να εκτιμάται καθαρό από κάθε ενίσχυση καταβληθείσα ή καταβλητέα για τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία αφορά. Ειδικότερα, όταν υποχρέωση ή εγγύηση λειτουργίας αντιστοιχεί σε επένδυση που αποτέλεσε αντικείμενο κρατικής ενίσχυσης, η αξία της ενίσχυσης πρέπει να αφαιρείται από το ποσό του ενδεχόμενου λανθάνοντος κόστους που απορρέει από τη σχετική υποχρέωση ή εγγύηση.

- θ) Όταν το λανθάνον κόστος απορρέει από υποχρεώσεις ή εγγυήσεις των οποίων η τήρηση καθίσταται δυσχερής λόγω της απόφασης 168/1999/ΕΚ, κατά τον υπολογισμό του επιλέξιμου λανθάνοντος κόστους λαμβάνεται υπόψη η πραγματική εξέλιξη των οικονομικών και ανταγωνιστικών συνθηκών στις εθνικές αγορές και στην κοινή αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Ειδικότερα, όταν υποχρεώσεις ή εγγυήσεις ενδέχεται να αποτελέσουν λανθάνον κόστος λόγω της προβλεπόμενης μείωσης των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας, ο υπολογισμός του λανθάνοντος κόστους πρέπει να βασίζεται στην πραγματική εξέλιξη των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας.
- ι) Οι δαπάνες που έχουν αποσβεστεί πριν τη μεταφορά στο εσωτερικό δικαίο των κρατών μελών της απόφασης 168/1999/ΕΚ δεν μπορούν να αποτελέσουν λανθάνον κόστος. Ωστόσο, οι προβλέψεις ή οι μειώσεις αξίας που καταχωρούνται στον ισολογισμό των ενδιαφερομένων εταιρειών ειδικά για να ληφθούν υπόψη προβλέψιμες επιπτώσεις της απόφασης μπορούν να αντιστοιχούν σε λανθάνον κόστος.
- ια) Το επιλέξιμο λανθάνον κόστος δεν θα υπερβαίνει το ελάχιστο αναγκαίο ποσό που επιτρέπει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να συνεχίσουν να εκπληρώνουν ή να εξασφαλίζουν την τήρηση των υποχρεώσεων ή εγγυήσεων που τίθενται υπό αμφισβήτηση από την απόφαση 168/1999/ΕΚ⁽¹⁾. Κατά συνέπεια, το λανθάνον κόστος πρέπει να υπολογίζεται βάσει της πλέον οικονομικής (ελλείψει ενισχύσεων) λύσης από την άποψη των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων. Αυτό μπορεί ιδίως να συνεπάγεται, στις περιπτώσεις στις οποίες δεν αντιβαίνει στις αρχές που διέπουν τις εν λόγω υποχρεώσεις ή εγγυήσεις, την υπαναχώρηση από αναληφθείσες υποχρεώσεις ή εγγυήσεις που δημιουργούν λανθάνοντα κόστη ή και την εκχώρηση του συνόλου ή μέρους των στοιχείων ενεργητικού που αποτελούν πηγή λανθάνοντος κόστους.
- ιβ) Το κόστος που θα υποστούν ορισμένες επιχειρήσεις μετά την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 26 της οδηγίας (δηλαδή μετά τις 26 Νοεμβρίου 2006) δεν μπορεί κατ' αρχήν να αποτελέσει επιλέξιμο λανθάνον κόστος κατά την έννοια της παρούσας μεθόδου⁽²⁾. Ωστόσο, εάν αυτό φαίνεται αναγκαίο, η Εποπτεύουσα Αρχή θα μπορεί, σε εύθετο χρόνο, να λάβει υπόψη αυτές τις υποχρεώσεις ή εγγυήσεις και να τις θεωρήσει, κατά περίπτωση, επιλέξιμο λανθάνον κόστος στο πλαίσιο της επόμενης φάσης του ανοίγματος της κοινής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.
- ιγ) Για τα κράτη μέλη που ανοίγουν την αγορά τους ταχύτερα από ό,τι απαιτεί η απόφαση της Μεικτής Επιτροπής ΕΟΧ αριθ. 168/1999, η Εποπτεύουσα Αρχή θα μπορεί να λαμβάνει υπόψη ως επιλέξιμο λανθάνον κόστος βάσει της παρούσας μεθόδου το κόστος που θα υποστούν ορισμένες επιχειρήσεις μετά την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 26 της οδηγίας, εφόσον το κόστος αυτό απορρέει από υποχρεώσεις ή εγγυήσεις που πληρούν τα κριτήρια των στοιχείων α) έως ιβ) ανωτέρω στο τμήμα 21.3 και αφορά χρονική περίοδο που δεν εκτείνεται πέραν της 31ης Δεκεμβρίου 2010.

21.4. ΛΑΝΘΑΝΟΝ ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

- (1) Η γενική αρχή που διατυπώνεται στο άρθρο 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ είναι εκείνη της απαγόρευσης των κρατικών ενισχύσεων. Ωστόσο, οι παράγραφοι 2 και 3 του εν λόγω άρθρου προβλέπουν ορισμένες παρεκκλίσεις από το γενικό αυτόν κανόνα. Εξάλλου, δυνάμει του άρθρου 59 παράγραφος 2 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, οι επιχειρήσεις που είναι επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ή έχουν χαρακτηρισμό δημοσιονομικού μονοπωλίου υπόκεινται στους κανόνες της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, και ιδίως στους κανόνες του ανταγωνισμού, εφόσον η εφαρμογή των κανόνων αυτών δεν εμποδίζει, νομικά ή πραγματικά, την εκπλήρωση της ειδικής αποστολής που τους έχει ανατεθεί. Εν πάση περιπτώσει, η ανάπτυξη των εμπορικών ανταλλαγών δεν πρέπει να επηρεάζεται σε βαθμό που αντίκειται στο συμφέρον των συμβαλλομένων μερών.
- (2) Οι κρατικές ενισχύσεις που αντιστοιχούν σε επιλέξιμα λανθάνοντα κόστη όπως αυτά ορίζονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές αποσκοπούν να διευκολύνουν τη μετάβαση των επιχειρήσεων ηλεκτρισμού σε μια ανταγωνιστική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Η Εποπτεύουσα Αρχή μπορεί να λάβει ευνοϊκή θέση για τις ενισχύσεις αυτές εάν η στρέβλωση του ανταγωνισμού αντισταθμίζεται από τη συνεισφορά τους στην υλοποίηση ενός κοινού στόχου που οι δυνάμεις της αγοράς δεν θα μπορούσαν από μόνες τους να επιτύχουν. Πράγματι, η στρέβλωση του ανταγωνισμού που προκύπτει από ενισχύσεις που αποσκοπούν να διευκολύνουν τη μετάβαση των επιχειρήσεων ηλεκτρισμού από μια σχετικά κλειστή αγορά σε μια εν μέρει απελευθερωμένη αγορά μπορεί να μην αντιβαίνει στο κοινό συμφέρον εάν η διάρκεια και οι επιπτώσεις της είναι περιορισμένες, δεδομένου ότι η απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας αποβαίνει προς το γενικό συμφέρον της αγοράς του ΕΟΧ και συμβάλλει στην ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς. Επιπλέον, η Εποπτεύουσα Αρχή θεωρεί ότι οι ενισχύσεις που καταβάλλονται για λανθάνοντα κόστη επιτρέπουν στις επιχειρήσεις ηλεκτρικής ενέργειας να μειώσουν τους κινδύνους που σχετίζονται με πάγιες υποχρεώσεις ή επενδύσεις τους, παρέχοντάς τους έτσι κίνητρα για να διατηρήσουν το επίπεδο των μακροπρόθεσμων επενδύσεών τους. Τέλος, η μη αντιστάθμιση του λανθάνοντος κόστους συνεπάγεται μεγαλύτερο κίνδυνο να μετακυλίσουν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις στους πελάτες που εξαρτώνται από αυτές το σύνολο του κόστους των μη βιώσιμων οικονομικά υποχρεώσεων ή εγγυήσεών τους.

(1) Στην περίπτωση μακροπρόθεσμης σύμβασης αγοραπωλησίας, το λανθάνον κόστος θα υπολογίζεται, συνεπώς, σε σύγκριση με τους όρους υπό τους οποίους η επιχείρηση θα μπορούσε, κανονικά, να πωλήσει ή να αγοράσει το υπόψη προϊόν σε μια ελευθερωμένη αγορά.

(2) Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι οι επενδύσεις που δεν μπορούν να ανακτηθούν ή δεν είναι οικονομικά βιώσιμες ως αποτέλεσμα της ελευθέρωσης της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας δύνανται να συνιστούν λανθάνον κόστος κατά την έννοια της παρούσας μεθόδου, ακόμη και σε περιπτώσεις που, κατ' αρχήν, προβλέπεται να συνεχισθούν και μετά το 2006. Επιπλέον, οι υποχρεώσεις ή εγγυήσεις που πρέπει απαρεγκλίτως να συνεχίσουν να πληρούνται μετά τις 26 Νοεμβρίου 2006, διότι η μη εκπλήρωσή τους ενδέχεται να δημιουργήσει μεγάλους κινδύνους όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος, τη δημόσια ασφάλεια, την κοινωνική προστασία των εργαζομένων ή την ασφάλεια του δικτύου ηλεκτροδότησης, δύνανται με την κατάλληλη αιτιολόγηση να συνιστούν επιλέξιμο λανθάνον κόστος βάσει της παρούσας μεθόδου.

- (3) Ενισχύσεις για την αντιστάθμιση του λανθάνοντος κόστους στον τομέα της βιομηχανίας ηλεκτρικής ενέργειας μπορούν να δικαιολογούνται επίσης σε σχέση με άλλους ελευθερωμένους τομείς από το γεγονός ότι η ελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας δεν συνοδεύθηκε από ταχύτερη τεχνολογική πρόοδο ή αυξημένη ζήτηση και από το γεγονός ότι είναι σχεδόν αδύνατο να διανοηθεί κανείς ότι θα ήταν υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος, της ασφάλειας του εφοδιασμού και της ομαλής λειτουργίας των οικονομιών των κρατών της ΕΖΕΣ, να περιμένει μέχρι να αντιμετωπίσουν οι επιχειρήσεις ηλεκτρισμού δυσχέρειες για να τους χορηγήσει κρατική υποστήριξη.
- (4) Στο πλαίσιο αυτό, η Εποπτεύουσα Αρχή θεωρεί ότι οι ενισχύσεις που αποσκοπούν να αντισταθμίσουν στοιχεία λανθάνοντος κόστους μπορούν καταρχήν να υπαχθούν στην παρέκκλιση του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας για τον ΕΟΧ εάν διευκολύνουν την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων χωρίς να στρεβλώνουν τους όρους των ανταλλαγών σε βαθμό που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον.
- (5) Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που απορρέουν από τις κατευθυντήριες γραμμές της Εποπτεύουσας Αρχής σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του ΕΟΧ για τις κρατικές ενισχύσεις, περιλαμβανομένων των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος ⁽¹⁾, η Εποπτεύουσα Αρχή δύναται, κατ' αρχήν, να δεχθεί ως συμβιβάσιμες με το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας για τον ΕΟΧ ενισχύσεις που αποβλέπουν στην αντιστάθμιση επιλέξιμου λανθάνοντος κόστους που πληροί τα ακόλουθα κριτήρια:
- α) Η ενίσχυση πρέπει να χρησιμοποιείται για την αντιστάθμιση στοιχείων λανθάνοντος κόστους που έχουν σαφώς προσδιοριστεί και καταλογιστεί μεμονωμένα. Η ενίσχυση δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβεί το ποσό του επιλέξιμου λανθάνοντος κόστους.
- β) Ο μηχανισμός καταβολής της ενίσχυσης πρέπει να επιτρέπει να λαμβάνεται υπόψη η πραγματική εξέλιξη του ανταγωνισμού. Η εξέλιξη αυτή θα μπορεί να προσδιορίζεται βάσει ποσοτικών κυρίως παραγόντων (τιμές, μερίδια αγοράς, άλλα κατάλληλα μεγέθη που επισημαίνονται από το κράτος της ΕΖΕΣ). Εφόσον η εξέλιξη των όρων του ανταγωνισμού επηρεάζει άμεσα το ποσό του επιλέξιμου λανθάνοντος κόστους, το ποσό της καταβληθείσας ενίσχυσης εξαρτάται κατ' ανάγκη από τη διαμόρφωση συνθηκών πραγματικού ανταγωνισμού και ο υπολογισμός των καταβαλλόμενων ενισχύσεων πρέπει να λαμβάνει υπόψη την εξέλιξη κατάλληλων παραγόντων που επιτρέπουν τον προσδιορισμό του επιτευχθέντος βαθμού ανταγωνισμού.
- γ) Το κράτος της ΕΖΕΣ αναλαμβάνει να υποβάλλει στην Εποπτεύουσα Αρχή ετήσια έκθεση που αποσκοπεί ιδίως να περιγράψει την εξέλιξη του ανταγωνισμού στην εθνική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, επισημαίνοντας ιδίως τις παρατηρηθείσες μεταβολές στους σχετικούς ποσοτικοποιησίμους παράγοντες. Η ετήσια έκθεση θα αναφέρει λεπτομερώς τον τρόπο υπολογισμού του λανθάνοντος κόστους που λαμβάνεται υπόψη για κάθε έτος και θα προσδιορίζει τα ποσά των ενισχύσεων που καταβλήθηκαν.
- δ) Ο φθίνων χαρακτήρας των ενισχύσεων που προορίζονται για την αντιστάθμιση λανθάνοντος κόστους θα λαμβάνεται υπόψη ως θετικό στοιχείο κατά την αξιολόγηση της ενίσχυσης από την Εποπτεύουσα Αρχή. Στην πράξη θα βοηθά την ενδιαφερόμενη επιχείρηση να επισπεύσει την προπαρασκευή για την ελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.
- ε) Το ανώτατο ποσό των ενισχύσεων που μπορούν να καταβληθούν σε μια επιχείρηση για την αντιστάθμιση λανθάνοντος κόστους πρέπει να προσδιορίζεται εκ των προτέρων. Το ποσό αυτό πρέπει να λαμβάνει υπόψη κάθε ενδεχόμενη βελτίωση της παραγωγικότητας της επιχείρησης.
- Ομοίως, ο λεπτομερής τρόπος υπολογισμού και χρηματοδότησης των ενισχύσεων που προορίζονται να αντισταθμίσουν στοιχεία λανθάνοντος κόστους, καθώς και η ανώτατη διάρκεια καταβολής των ενισχύσεων αυτών πρέπει να καθορίζονται επακριβώς εκ των προτέρων. Στην κοινοποίηση των ενισχύσεων θα διευκρινίζεται ιδίως ο τρόπος με τον οποίο λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό του λανθάνοντος κόστους η εξέλιξη των διαφόρων παραγόντων που αναφέρονται στο στοιχείο β).
- στ) Το κράτος της ΕΖΕΣ αναλαμβάνει εκ των προτέρων να μην καταβάλει καμία ενίσχυση διάσωσης και αναδιάρθρωσης στις επιχειρήσεις που λαμβάνουν ενισχύσεις για την αντιστάθμιση λανθάνοντος κόστους, προκειμένου να αποφευχθεί η σώρευση ενισχύσεων. Η Εποπτεύουσα Αρχή είναι της άποψης ότι η καταβολή αντιστάθμισης για λανθάνον κόστος συνδεδεμένο με επενδύσεις σε περιουσιακά στοιχεία που δεν προσφέρουν καμία προοπτική μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας δεν διευκολύνει τη μετάβαση της βιομηχανίας ηλεκτρικής ενέργειας σε μια ελευθερωμένη αγορά και, ως εκ τούτου, δεν δύναται να υπαχθεί σε παρέκκλιση βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας για τον ΕΟΧ.
- (6) Ωστόσο, η Εποπτεύουσα Αρχή εκφράζει εντονότερες επιφυλάξεις όσον αφορά τις ενισχύσεις για την αντιστάθμιση λανθάνοντος κόστους που δεν πληρούν τα ανωτέρω κριτήρια ή ενδέχεται να δημιουργήσουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού σε βαθμό που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον για τους ακόλουθους λόγους:
- α) Η ενίσχυση δεν συνδέεται με επιλέξιμο λανθάνον κόστος σύμφωνα με τον ορισμό που δίνεται ανωτέρω, ή δεν συνδέεται με σαφώς προσδιορισμένο και καταλογισμένο στοιχείο λανθάνοντος κόστους, ή υπερβαίνει το ποσό του επιλέξιμου λανθάνοντος κόστους.

⁽¹⁾ EE L 237 της 6.9.2001, σ. 16.

- β) Η ενίσχυση αποσκοπεί να διατηρήσει το σύνολο ή μέρος των προ της έναρξης ισχύος της απόφασης 168/1999/ΕΚ εσόδων, χωρίς να λαμβάνει υπόψη μόνο το επιλέξιμο λανθάνον κόστος που θα μπορούσε να προκύψει από την καθιέρωση του ανταγωνισμού.
- γ) Το ποσό της ενίσχυσης δεν μπορεί να προσαρμοστεί κατά τρόπο ώστε να λαμβάνει επακριβώς υπόψη τις διαφορές μεταξύ των υποθέσεων σχετικά με την οικονομική κατάσταση και την αγορά που είχαν ληφθεί αρχικά υπόψη για την εκτίμηση του λανθάνοντος κόστους, αφενός, και της πραγματικής τους εξέλιξης, αφετέρου.

21.5. ΤΡΟΠΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΝΑ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΟΥΝ ΛΑΝΘΑΝΟΝΤΑ ΚΟΣΤΗ

- (1) Τα κράτη της ΕΖΕΣ μπορούν να επιλέγουν ελεύθερα τους πλέον κατάλληλους τρόπους χρηματοδότησης των ενισχύσεων που προορίζονται να αντισταθμίσουν λανθάνοντα κόστη. Ωστόσο, προτού εγκρίνει τις ενισχύσεις, η Εποπτεύουσα Αρχή θα εξετάζει εάν ο μηχανισμός χρηματοδότησης τους έχει αποτελέσματα αντίθετα προς τους στόχους της οδηγίας 96/92/ΕΚ ή προς το συμφέρον των συμβαλλομένων μερών. Τα συμφέροντα των συμβαλλομένων μερών περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την προστασία των καταναλωτών, την ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών και των υπηρεσιών και τον ανταγωνισμό.
- (2) Οι μηχανισμοί χρηματοδότησης δεν πρέπει να αποθαρρύνουν την είσοδο σε ορισμένες εθνικές ή περιφερειακές αγορές επιχειρήσεων που δεν είναι παρούσες στις αγορές αυτές ή άλλων νέων φορέων. Ειδικότερα, οι ενισχύσεις που προορίζονται να αντισταθμίσουν λανθάνον κόστος δεν μπορούν να χρηματοδοτούνται με εισφορές στην υπό διαμετακόμιση μεταξύ κρατών μελών του ΕΟΧ ηλεκτρική ενέργεια ή με εισφορές συνδεδεμένες με την απόσταση μεταξύ παραγωγού και καταναλωτή.
- (3) Η Εποπτεύουσα Αρχή θα μεριμνά επίσης ώστε οι μηχανισμοί χρηματοδότησης των ενισχύσεων που προορίζονται να αντισταθμίσουν λανθάνον κόστος να οδηγούν στη δίκαιη μεταχείριση των επιλέξιμων και των μη επιλέξιμων καταναλωτών. Για το σκοπό αυτό, η ετήσια έκδοση που αναφέρεται στο στοιχείο γ) στο τμήμα 21.4 θα διευκρινίζει την μεταξύ επιλέξιμων και μη επιλέξιμων καταναλωτών κατανομή των πηγών χρηματοδότησης που προορίζονται να αντισταθμίσουν λανθάνοντα κόστη. Όταν μη επιλέξιμοι καταναλωτές συμμετέχουν στη χρηματοδότηση λανθάνοντος κόστους άμεσα μέσω τιμολογίων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, αυτό θα πρέπει να αναφέρεται ρητά. Η συμμετοχή καθεμιάς από τις δύο κατηγορίες καταναλωτών (επιλέξιμοι ή μη επιλέξιμοι) δεν πρέπει να υπερβαίνει την αναλογία του προς αντιστάθμιση λανθάνοντος κόστους που αντιστοιχεί στο μερίδιο αγοράς αυτών των καταναλωτών.
- (4) Όταν ιδιωτικές επιχειρήσεις αντλούν κεφάλαια προκειμένου να χρηματοδοτήσουν μηχανισμούς ενισχύσεων για την αντιστάθμιση στοιχείων λανθάνοντος κόστους, η διαχείριση των κεφαλαίων θα πρέπει να διαχωρίζεται σαφώς από τη διαχείριση των κανονικών πόρων αυτών των επιχειρήσεων. Οι τοποθετήσεις των εν λόγω κεφαλαίων δεν πρέπει να ευνοούν τις επιχειρήσεις που τα διαχειρίζονται.

21.6. ΑΛΛΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- (1) Κατά την εξέταση των κρατικών ενισχύσεων που προορίζονται να αντισταθμίσουν στοιχεία λανθάνοντος κόστους, η Εποπτεύουσα Αρχή λαμβάνει ιδίως υπόψη το μέγεθος και το επίπεδο διασύνδεσης του σχετικού δικτύου, καθώς και τη διάρθρωση της ηλεκτροβιομηχανίας. Μια ενίσχυση σε μικρό δίκτυο με περιορισμένη διασύνδεση με τον υπόλοιπο ΕΟΧ θα δημιουργήσει κατά πάσα πιθανότητα λιγότερο σημαντικές στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό.
- (2) Η παρούσα μέθοδος για το λανθάνον κόστος δεν προδικάζει την εφαρμογή, στις περιοχές που καλύπτονται από το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, των κατευθυντήριων γραμμών για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα⁽¹⁾. Δυνάμει του άρθρου 59 παράγραφος 2 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, όταν η εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις που σχετίζονται με λανθάνον κόστος εμποδίζει, νομικά ή πραγματικά, την εκπλήρωση των ειδικών αποστολών που έχουν ανατεθεί στις επιχειρήσεις που είναι επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ή έχουν χαρακτήρα δημοσιονομικού μονοπωλίου, η παρέκκλιση από τους κανόνες αυτούς θα είναι δυνατή, εφόσον οι συναλλαγές δεν επηρεάζονται σε βαθμό που αντίκειται στο συμφέρον των συμβαλλομένων μερών.
- (3) Οι κανόνες που απορρέουν από την παρούσα μέθοδο για τις κρατικές ενισχύσεις που προορίζονται να αντισταθμίσουν στοιχεία λανθάνοντος κόστους κατά την έννοια της απόφασης 168/1999/ΕΚ δεν προδικάζουν το καθεστώς ιδιωτικής ή κρατικής ιδιοκτησίας των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων.

⁽¹⁾ ΕΕ L 111 της 29.4.1999 και Συμπλήρωμα ΕΟΧ αριθ. 18. Βλ., στο πλαίσιο αυτό, κεφάλαιο 25 των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις.»